

Verdwenen levens

Florette Dijkstra

Verdwenen levens

*Op zoek naar
een alpinist,
een geniaal gen,
een partizane en
een stel voortvluchtigen*

Amsterdam · Antwerpen
Em. Querido's Uitgeverij BV
2022

De auteur dankt het Mondriaan Fonds voor een meerjarige
werkbeurs.

Deze uitgave kwam mede tot stand dankzij een financiële
ondersteuning van het Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Copyright © 2022 Florette Dijkstra
Voor overname kunt u zich wenden tot Em. Querido's Uitgeverij BV,
Weteringschans 259, 1017 XJ Amsterdam.

Omslag Nanja Toebak
Omslagbeeld Florette Dijkstra, *Sugar Mountain*, acryl op linnen,
40 x 50 cm, 1998. Particuliere collectie
Foto auteur Privéarchief

ISBN 978 90 214 2868 0 / NUR 320
www.querido.nl
www.florettedijkstra.nl

Inhoud

Edwards verdwijning 7

Het geniale gen 77

De vrouw met het pistool 125

De voortvluchtigen van Trembleur 189

Literatuur 245

Illustratieverantwoording 255

Edwards verdwijning

‘What goes up must come down.’
– Blood, Sweat & Tears

In het voorjaar van 2020 is er ineens veel tijd. Het coronavirus is uitgebroken en iedereen blijft binnen. Ik wilde al langer iets weten over het colofon en het lijkt me een goed moment ernaar op zoek te gaan. Wat is het, waarmee elk boek wordt overgedaan, maar dan in een technische opsomming met de lengte van één pagina? En sinds wanneer staat die concrete, ontvullende samenvatting aan het begin of einde van elk boek?

Op de Engelse Wikipedia lees ik dat het woord is afgeleid van *Κολοφών*, de naam van een Griekse stad uit de oudheid. Kolophon lag op de top van een heuvel aan de westkust van Klein-Azië, in het tegenwoordige Turkije. Eeuwenlang was het een decadent oord waar de mensen zich graag in vol ornaat lieten zien. Er werd uitbundig geflaneerd, gehandeld, geconsumeerd en uitgebuit. Maar nadat de stad een paar keer was geplunderd en verwoest, waren er alleen nog losse stenen over. In de oudheid was Kolophon vast het hoogste punt dat zeelui vanaf hun schip op de Egeïsche Zee zagen liggen. Misschien had er een vuurtoren gestaan om dat nog eens te benadrukken. Misschien werd Kolophon gezien als een bekroning, een eerbetoon aan de goden, hoog op de rotsen boven zee. Van daar kon je alleen nog bergaf.

Kolophon.

Na de ondergang van de stad waren de plaatselijke decadentie en rijkdom verhuisd naar het nabijgelegen Smyrna, dat al snel een grote opmars maakte en uit zijn voegen brak. Kolophon veranderde in een dode stad waarover je alleen nog in verhalen hoorde. Bewoners die niet in Smyrna terechtkonden, vluchtten naar andere gebieden. Ze raakten onthecht van hun geboortegrond, maar bleven er in gedachten mee verbonden. In de nieuwe oorden vertelden ze aan wie het horen wilde over de verloren stad. Hun vlucht leek wel bedoeld om de verhalen over Kolophon te doen ontstaan. Misschien was er een toehoorder die ze opschreef en aan het eind ervan telkens noteerde dat de verteller een voormalige bewoner van de vernietigde stad was. En omdat alle verhalen altijd gaan over iets wat is verloren geraakt, is het misschien nog steeds alsof ze allemaal uit Kolophon komen.

Veel beroemde dichters zijn in de stad geboren, ook Homerus, als hij tenminste niet uit Smyrna kwam of van het eiland Chios dat er vlakbij ligt. De meningen daarover zijn al eeuwen verdeeld. De dichter Mimnermus, die het werk van Homerus uit zijn hoofd kende, komt zeker uit Kolophon, maar net als van de stad is er van zijn oeuvre nauwelijks iets bewaard gebleven. Wel is bekend dat hij ervan hield over de eindigheid

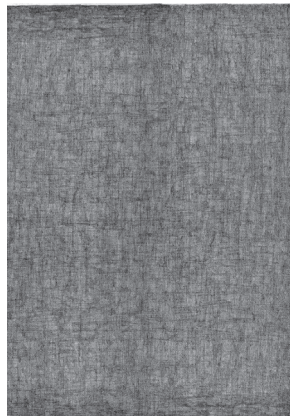
van het leven te zingen, in mineurtoonaarden en met behulp van maar enkele woorden die goed rijmde. Hij eindigde zijn gedichten altijd met een gevatte conclusie, zoals deze bekende: ‘Zij van wie de goden houden, sterven jong.’ De dichter en filosoof Xenophanes werd ook in Kolophon geboren. Hij hield zich niet bezig met de eindigheid maar met de oneindigheid, en was de eerste die dat woord gebruikte in de zin van iets waarnaar je als mens op zoek kunt gaan. Xenophanes maakte ook als eerste onderscheid tussen de werkelijke kennis die je over de dingen kunt hebben en de meer oppervlakkige, van waaruit de meeste mensen hun beslissingen nemen. Het verzamelen van zo veel en zo divers mogelijke feiten over een onderwerp zag hij als de meest zekere manier er iets van te begrijpen.

Het woord colofon heeft de tijden beter doorstaan dan de stad. Het verwees nog een tijdje naar ‘een locatie op het hoogste punt’ en maakte van daar de overstap naar ‘de bekroning van het werk’ en ‘het eerbetoon aan de maker’. Door de lockdown kan ik niet naar Kolophon reizen om het na te gaan, maar dat is ook niet nodig, omdat je van de dode stad zoals gezegd alleen in verhalen iets te weten komt.

Toen ik mijn zoektocht op het werk van de genoemde schrijvers wilde richten, trok een verwijzing naar een boek op internet mijn aandacht. Het heet *Antimachus of Colophon and the Position of Women in Greek Poetry* en is in 1896 verschenen. Via een tweedehandsboekenwebsite vond ik een herdruk uit 1970 die in Groningen is uitgegeven. Het sober vormgegeven boek kwam een paar dagen later met de post aan. Volgens de schrijver, E.F.M. Benecke, heeft Antimachus van Kolophon als eerste ter wereld de liefde voor een vrouw bezongen. Hij had de moed te zeggen dat een vrouw het waard was om van te houden. Niet dat er originele teksten van hem zijn overgeleverd waarin die woorden letterlijk zijn te vinden, maar latere schrijvers gingen zo plotseling over de liefde schrijven dat

ze volgens Benecke een voorbeeld moeten hebben gehad, en dat was het werk van deze Antimachus. Voordat hij ermee begon werd de liefde wel beschreven, maar dan als iets onpersoonlijks, iets wat alleen de lust opwekt of zich tussen mannen afspeelt als zij op het slagveld met de dood voor ogen tegen elkaar zeggen: 'Ik hou van je.' Zoiets zei je niet tegen een vrouw, tenminste niet voordat Antimachus het deed.¹

De inleiding van het boek is niet geschreven door E.F.M. Benecke zelf, maar door zijn uitgever, William Swan Sonnenschein. De schrijver was op vijftwintigjarige leeftijd in Zwitserland overleden, kort voordat het boek werd gepubliceerd. Het manuscript was niet helemaal compleet en Benecke had er misschien nog iets aan veranderd als hij tijd van leven had gehad, maar de uitgever vond de laatste versie goed genoeg om te laten verschijnen. Ik had me niet afgevraagd wat er met de schrijver was gebeurd als ik niet zo geboeid was geraakt door zijn uitspraken over de liefde, en besluit het te gaan uitzoeken.

Het omslag van *The Cross Beneath the Ring* in de uitgave van 1897.

Op internet is niet veel informatie over Benecke te vinden, maar er is wel een poëziebundel van hem online geplaatst. Het heet *The Cross Beneath the Ring, and Other Poems* en is in

1897 verschenen, twee jaar na de dood van de auteur. In de inleiding schrijft de uitgever – het is opnieuw Swan Sonnenschein – dat Benecke in 1870 in Engeland werd geboren, in Oxford heeft gestudeerd en op 16 juli 1895 in de Alpen is verdwenen. Verdwenen? Is zijn lichaam dan nooit gevonden? De uitgever geeft het antwoord niet, maar schrijft nog wel dat de gedichten op verzoek van Beneckes vrienden zijn gepubliceerd. De schrijver had ze voor zijn verdwijning geselecteerd en op volgorde gezet, dus de uitgever vond dat er ‘reden genoeg was te geloven dat hij ze op deze manier had willen publiceren’.

Benecke schrijft over de liefde, de verloren liefde vooral. In de lente ontvlamt ze, in de zomer komt ze tot volle bloei en in de herfst verdort ze. In de winter is ze stil en zonder leven. Maar soms is de liefde in de lente al verleden tijd.

All this Spring, when far apart
Wearily beats each wishful heart,
What have the days to tell us now,
Of wasted vigil and broken vow,
As the raindrops moan in the black-boughed trees,
Moan to the waters of sundering seas,
All this Spring?

Telkens als ik de bundel lees is het of de schrijver, ongeveer halverwege gekomen, de overstap wil maken van de liefde voor een man naar die voor een vrouw, zoals Antimachus die had beschreven. Alsof hij de drempel probeert te overschrijden tussen twee gevoelswerelden. De liefde voor een man behoort tot zijn persoonlijke oudheid, die voor een vrouw tot een eigentijdse mogelijkheid. Benecke lijkt de poëzie nodig te hebben om de stap te durven zetten. Misschien zegt het motto dat de bundel heeft meegekregen, een Grieks citaat uit de *Politica* van Aristoteles, hierover nog het meest. Google

Translate vertaalt het als: 'Je moet het er niet alleen over hebben, je moet het ook doen.'

Could the old love wake in a woman's form?

Na een tijdje vind ik de namen achter de initialen E.F.M. Ze staan voor Edward Felix Mendelssohn – op zich merkwaardige doopnamen, maar als ik lees dat Edwards moeder Marie Mendelssohn heette en een dochter van de beroemde componist was, lijkt het erop dat ze de naam van haar vader liet voortleven in die van haar zoon. Hetzelfde geldt voor Edwards broer en zussen: Paul, Else en Margaret kregen ook ieder Mendelssohn als doopnaam.

De link met de componist legt veel nieuwe informatie bloot. Zoekend op 'Mendelssohn' en 'Benecke' kom ik uit bij foto's van Norfolk Lodge, een groot landhuis dat ten noorden van Londen in een landelijk gebied ligt. De familie Benecke heeft er jarenlang gewoond. Het huis staat aan het eind van een lange oprit waar Google Street View me niet toelaat. In de verte, tussen de bomen en struiken, zie ik een bakstenen gebouw dat door de verspringende elementen in de gevel iets blokkendoosachtig speels heeft. Het glas in de ramen is in de loop van de tijd aangepast: vermoedelijk bestond elk raam vroeger uit heel veel kleine ruitjes; nu zijn het grote glazen vensters. De gietijzeren overkapping boven de entree lijkt nog origineel. Op een bord bij het toegangshek is te lezen dat in het huis tegenwoordig een montessorikinderdagverblijf is gevestigd. De website van die instelling bevat veel foto's van het interieur en de tuin, zodat ouders snel een indruk van de sfeer krijgen.

In de grote tuin achter het huis staan reusachtige bomen die er in Edwards tijd vast ook al stonden. Langs de achtergevel is een eenvoudige, goedkoop gemaakte serre geplaatst waar de kinderen kunnen spelen als het regent of sneeuwt.

Achterzijde van een huis langs de weg waaraan Norfolk Lodge ligt.

Objecten van hout en plastic staan er gereed voor gebruik. Verderop in de tuin zijn een paar klimhuisjes voor de kinderen gebouwd; iets opzij staat een oude schuur.

De foto's leiden me naar binnen. Ik dwaal door de kamers waar de familie Benecke-Mendelssohn leefde. Bijna alles van het oude interieur is gestript. Op de vloeren ligt fineer en de wanden zijn wit, op een enkele na die in een vrolijke kleur is gesausd. De oorspronkelijke plafondversieringen zijn er nog en her en der hangt een kroonluchter. De indeling van de ruimtes lijkt origineel te zijn, al zijn de brede deuren tussen de hoge, lichte kamers weggehaald en kijk je van de ene ruimte in de andere. In een hoekkamer is de oude verwarming onder een brede vensterbank verstopt; in de winter zit je daar goed op de verwarmde ondergrond. Langs de wanden staan kasten vol ordelijk gerangschikt houten speelgoed, kleurpotloden en ander fijn werkmateriaal, en in het midden van elke kamer staat een groen geschilderde tafel waaraan plek is voor zes kinderen. Alles in de kamers is bedoeld voor de kinderen: om mee te spelen, te bouwen, te groeien. Ergens is door de leiding een kader bepaald; daarbinnen kunnen de kinderen hun gang gaan.

Tegen een lange muur staat een met klassieke ornamenten

gedecoreerde schoorsteenmantel; daarin is een ovaal uitgespaard waarin een spiegel is gemonteerd. De vorm doet denken aan die van een portret van Felix Mendelssohn, dat steeds naar voren komt als ik zijn naam op internet intyp. Het is geschilderd door Edward Magnus en hangt tegenwoordig in het Leo Baeck Institute in New York, waar onderzoek wordt gedaan naar de geschiedenis van Duitstalige Joden. De website van het instituut vermeldt dat het schilderij ‘een romantische interpretatie [is] van de prominente componist met zijn hoge voorhoofd, volle lippen, fluweelbruine ogen en losse, zwarte das. [...] Het is ovaal van vorm en bevestigd in een houten paneelframe dat mogelijk origineel is.’ Ik stel me voor dat het werk in het bezit is geweest van Marie Benecke en dat zij in de schoorsteenmantel een ruimte heeft laten uitsparen waarin het portret van haar vader precies paste. Later, toen de Beneckes het huis hadden verlaten, plaatsten nieuwe bewoners in de vrijgekomen ovaal een spiegel met dezelfde vorm. De website van het Baeck Institute verwijst ook naar een portret van Cécile Jeanrenaud, de vrouw van Mendelssohn, dat door dezelfde schilder is gemaakt en ovaal van vorm is – de twee portretten moeten wel elkaars pendant zijn. Zou er in het huis dus nóg een schouw staan met een uitsparing in de schoor-

Edward Magnus, *Portret van Felix Mendelssohn* en *Portret van Cécile Mendelssohn-Jeanrenaud*.

steenmantel, waar Céciles portret heeft gehangen? Om het te weten te komen mail ik naar de leiding van het kinderdagverblijf. De directrice schrijft me nog dezelfde dag terug. Bij haar mail voegt ze een reeks foto's die ze die middag van het interieur heeft gemaakt. Op twee ervan zie ik een ovale spiegel boven een schouw. Ik kan me niet anders voorstellen dan dat daar de portretten van Felix en Cécile hingen, elk in een eigen kamer.

Ik dwaal nog wat door het huis en probeer me de vier kinderen Benecke voor te stellen die hier met hun ouders en het personeel leefden. Renden ze door de kamers, waren ze overal welkom of zaten er sloten op sommige deuren en moesten ze stil zijn? Nu biedt het huis ruimte aan wel honderd kinderen.

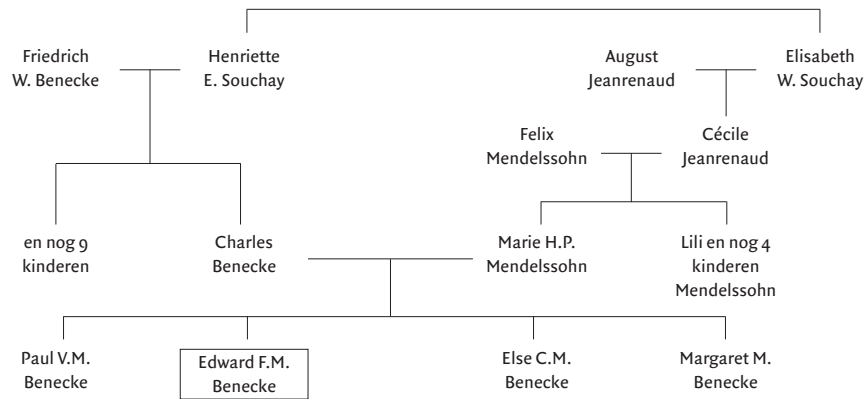
In het onlinearchief van Magdalen College in Oxford, de universiteit waar Edwards oudere broer Paul ging studeren, vind ik een verwijzing naar een manuscript dat is geschreven door een vriendin van de familie, van wie de achternaam rijmt op Benecke, wat geregeld tot verwarring leidde.² Deze vriendin had de familie van jongs af aan gekend. Op latere leeftijd legde ze haar herinneringen aan de Beneckes vast. Hoewel de universiteit door de lockdown is gesloten, ziet de archivaris kans nog diezelfde week naar het archief te gaan, scans van het manuscript te maken en ze me toe te sturen. 'Very interesting reading,' schrijft ze in de begeleidende mail.

Het manuscript brengt me meer dan honderd jaar terug in de tijd. Onder de gietijzeren overkapping loop ik opnieuw het huis in. Door de vensterramen komt ineens veel minder licht binnen; de kroonluchters branden. De muren zijn bedekt met een bruinig, strak gedecoreerd behang; de raamkozijnen, deurlijsten, schouwen en andere toevoegingen zijn gemaakt van glanzend, donker hout. In de kamers klinkt muziek: er zat altijd wel iemand achter de vleugel. Elke zondag werden er huisconcerten door beroemde musici gegeven.

Violist Joseph Joachim werd bij zijn optredens steevast begeleid door Edwards broer Paul, die als jongen al een goede pianist was. Joachim had nog bij Felix Mendelssohn gestudeerd en Edwards moeder was met hem bevriend gebleven. Op die dagen waren de kamers klankkasten. De deuren stonden open en de melodieën dwarrelden door de tuin. Een mooie diepe tuin. De gasten waren blij verrast als er tijdens zo'n concert werk van de beroemde voorvader werd gespeeld, wat ook altijd gebeurde.

Echt alles in het huis van de Beneckes herinnerde aan Mendelssohn. Marie, Edwards moeder, beheerde de muzikale nalatenschap van haar vader en deelde haar archiefstukken en herinneringen met musici en met iedereen die geïnteresseerd was, en ook de meubels, de vleugel, de portretten, de boeken in de kast, de voorwerpen op de schouw: alles verwees naar de componist en bij elk voorwerp viel wel een herinnering op te halen of een anekdote te vertellen. Misschien ging het zover dat het gezin Benecke nooit helemaal voluit kon leven tussen dingen die zij meer aanwezig maakten dan zichzelf, want, schrijft de familievriendin, de gezinsleden waren ieder heel bescheiden; ze bekommerden zich meer om anderen dan om zichzelf. Marie had haar vader maar heel kort gekend – hij was overleden toen ze acht was – maar ze leek zijn karakter en levenshouding helemaal te doorvoelen. Ze was van nature altijd vriendelijk en vol belangstelling naar anderen, maar 'hoewel anderen altijd onder de indruk van haar waren, leek ze dat zelf niet te merken of anders heel goed te verbergen'.

In 1860 trouwde Marie met haar neef Charles Benecke, die eigenlijk ook haar oom was, want de grootmoeder van Marie en de moeder van Charles waren zussen van elkaar. Felix Mendelssohn had een paar keer Charles' ouderlijk huis bezocht en zijn *Kinderstukken* voor de kleine Charles en zijn broers en zussen gecomponeerd. De geluiden die de kinderen maakten

verwerkte hij in zijn *Spring Song*, een pianostuk waarvan je de eenmaal gehoorde melodie nooit meer vergeet. Misschien was muziek wel de verbindende schakel tussen Charles en Marie. Later, als er tijdens huisconcerten duo's, trio's of kwartetten werden gespeeld, nam Charles altijd de cellopartij op zich. Dat deed hij liever dan de rol van senior partner spelen in het Londense filiaal van handelsbedrijf Benecke, Souchay & Co., dat zijn grootvader in Duitsland had opgericht. Er bestond een wijdvertakt netwerk tussen deze en andere families. Het waren Joodse families die op den duur het christelijke geloof aanhingen, misschien vanuit een agnostische visie op het bestaan, misschien om een betere ingang in de zakenwereld en de politiek te vinden.

De passie voor muziek leek aangeboren – elk afzonderlijk gezin telde zo veel leden dat er met gemak trio's, kwartetten en zelfs octetten konden worden samengesteld – maar niet alle familieleden waren gemotiveerd genoeg om een rol in het bedrijf te spelen. Terwijl ze er soms een vage taak vervulden, zochten ze hun uitvlucht in de muziek en in gespecialiseerde, financieel vaak minder aantrekkelijke bezigheden waar ze heel goed in werden, zoals geologie en fotografie.

Charles, de vader van Edward, vluchtte in de weekends in

de muziek en het paardrijden, maar ontkwam niet aan zijn rol in het familiebedrijf. Nadat hij en Marie een tijd in de metro-pool hadden gewoond, verhuisden ze naar het landelijke Roehampton, dat ten zuidwesten van de stad lag. Daar was het klimaat beter voor Maries gezondheid en kon Charles lange tochten te paard maken en zo in elk geval de fysieke afstand tot zijn bedrijf vergroten. In 1868 werd hun zoon Paul geboren, in de jaren daarna gevolgd door Edward, Else en Margaret. Toen de kinderen nog klein waren, verhuisde het gezin naar het zojuist beschreven Norfolk Lodge in Barnet, dat nog verder weg van het werk lag.

De familievriendin schrijft dat de jeugdige Paul en Edward intelligente jongens waren. Wat ze eenmaal zagen, hoorden of lazen, vergaten ze niet meer. Ze scheelden twee jaar in leeftijd maar deelden vrijwel alles met elkaar: ze sliepen in dezelfde kamer, volgden dezelfde lessen, speelden dezelfde spelen en lazen dezelfde boeken. Paul en Edward bedachten allerlei projecten die ze samen nauwgezet uitwerkten en ook altijd afmaakten. Hun ouders stimuleerden de jongens door ze boeken te geven over de onderwerpen die hen interesseerden of door met ze naar het theater te gaan. Ze speelden de stukken niet alleen na, maar gingen zelf ook dialogen en hele toneelstukken schrijven.

In het manuscript lees ik dat het gezin hecht was, dat ze het samen fijn hadden en liefdevol voor elkaar waren. 'De een steunde de ander en geen was zich bewust van de eigen uitzonderlijke gaven. Hun verbondenheid was zo groot dat een ander er eigenlijk nooit tussen kon komen of met een van hen intiem kon worden. Misschien,' dacht de familievriendin, 'was het een familietrek om zo ongewoon gevoelig en verlegen te zijn, misschien gingen de wortels van de familiale genegenheid ook wel te diep om hun ervaringen met anderen te delen. Ze waren bang dat wat voor henzelf heilig was, voor anderen volkomen oninteressant was.' Zonder het zelf in de gaten

te hebben, moeten ze een spoor van gebroken harten hebben nagelaten, want veel mensen werden fataal aangetrokken door deze ‘extremely beautiful and charming people’.

De gezinsleden deelden een diepe liefde voor muziek, literatuur en dieren. In de tuin van Norfolk Lodge hield Marie varkens, die elke dag door de kinderen werden uitgelaten. Charles reed paard en de jongens deelden een pony. Om de beurt gingen Paul en Edward ’s ochtends voor het ontbijt met hun vader uit rijden, de vader te paard, de zoon op de pony. De zoon die thuisbleef schreef intussen één of twee scènes van het toneelstuk waaraan ze op dat moment werkten. Was er iets wat ze niet deelden? In elk geval de muziek: Paul speelde fervent piano en Edward gaf het al snel op. Toen hij nog klein was, riep hij een keer geïrriteerd uit dat hij hoopte dat er in de hemel hoeken waren waar geen muziek klonk. Edward was de meest vrije geest van de twee. Hij bevroeg alles wat hij onlogisch vond, bijvoorbeeld waarom hij Latijn en Grieks moest leren. Terwijl het antwoord uitbleef, leerde hij de talen moeiteloos. Edward had zijn grootvader nooit gekend – de componist was al in 1847 overleden – maar volgens de familievriendin leek hij van de vier kinderen nog het meest op hem, met zijn sprankelende geest en rebelse karakter.

En de meisjes? De familievriendin schrijft dat Margaret en Else les kregen van een geliefde huisonderwijzeres die hun alle vakken leerde, behalve Frans en Duits. Waar de twee zich verder mee bezighielden, hoe hun karakters waren en of ze zelf dieren hadden, zegt de familievriendin niet.

De jongens gingen naar Haileybury, een chique kostschool waar de leerlingen binnen de ongeschreven maar onwrikbare kaders de vrijheid kregen hun talenten te ontwikkelen. Edward ging er samen met Paul heen – hij was de jongste leerling maar volgde dezelfde lessen als zijn broer. De school organiseerde leerlingenconcerten en Paul was een vaste podiumgast, aangezien hij de beste pianist van de school was. Tij-

dens een concert improviseerde hij op een van de *Lieder ohne Worte* van Mendelssohn, wat natuurlijk werd gewaardeerd door de docenten en het publiek – de school kreeg er meer aanzien door. Op zaterdag ontvingen de jongens een brief van hun moeder en op zondag schreven ze haar terug, waarop Marie hen de volgende dag antwoordde. Als Edward en Paul tijdens de vakanties thuis waren, speelden Paul en zijn vader sonates voor cello en piano. Naast zijn werk voor school kreeg en gaf Paul pianoles – eigenlijk had hij nooit rust. Toen hij zeventien was viel hij stil. Zijn docenten stuurden hem naar huis met klachten die lijken op een hedendaagse burn-out. Hij bleef maandenlang thuis, maar het hielp niet en voor zijn volledige herstel besloot Marie die zomer met haar zoons naar Zwitserland te gaan (gingen de dochters niet mee?). Ik denk dat ze bij haar zus Lili logeerden, die in de buurt van Interlaken woonde. Marie en Lili waren als kind vaak in Zwitserland geweest omdat hun vader er graag kwam en tussen zijn verplichtingen als dirigent door altijd kans zag lange wandelingen door de bergen te maken. Nu kon Paul er tot rust komen en raakte Edward gefascineerd door de steile wanden waar hij niet tegenop kon en door de hoge, rafelige pieken die het ene moment angstaanjagend donker tegen de blauwe hemel afstaken, het andere moment een vreemd roze licht uitstraalden en nog door niemand waren beklommen. Terug in Engeland maakte hij werk van zijn trainingen: elk voorjaar ging hij naar Noord-Wales om zijn conditie op te bouwen en in de zomers verbleef hij in Zwitserland voor het echte klimwerk. Hij werd lid van de Londense Alpine Club – mogelijk was hij het jongste lid ooit. Zijn moeder voorzag hem van de nodige bergliteratuur. Meestal maakte Edward de tochten met zijn vriend Henry Cohen, de zoon van een effectenmakelaar.

De familievriendin schrijft dat Edward en Paul na de reis weer naar school gingen. Paul kwam nog geregeld thuis voor zijn herstel. Hij miste veel lessen, maar kreeg toch een studie-